

Θεωρία και Διακυβέρνηση Ομοσπονδιακών Συστημάτων

Καθηγητής Κώστας Α. Λάβδας

klavdas@alum.mit.edu k.a.lavdas@gmail.com

Περιγραφή μαθήματος

Γιατί είναι κρίσιμο το ομοσπονδιακό και το συνομοσπονδιακό στοιχείο στις σύγχρονες διεθνείς σχέσεις και τη σύγχρονη πολιτική ανάλυση; Πως προσδιορίζονται οι σχέσεις μεταξύ εσωτερικής πολιτικής, θεσμικού σχεδιασμού και πλουραλιστικής πολιτικής κουλτούρας στα νεωτερικά και σύγχρονα ομοσπονδιακά και συνομοσπονδιακά πολιτικά συστήματα; Το μάθημα διερευνά τη γένεση, φύση και εξελικτική δυναμική των ομοσπονδιακών συστημάτων και της διακυβέρνησής τους στη θεωρητική και εμπειρική - συγκριτική τους διάσταση. Αντλώντας από την πολιτική θεωρία των ενώσεων και ιδίως του συνομοσπονδισμού και του ομοσπονδισμού, εξετάζει τη δικαιιοπολιτική αρχιτεκτονική και τους όρους συγκρότησης, διάρθρωσης, λειτουργίας και νομιμοποίησης των ομοσπονδιακών συστημάτων, από τις αρχαιοελληνικές ενώσεις πόλεων-κρατών ως την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), συμπεριλαμβανομένων των κρίσιμων περιπτώσεων των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, της Ελβετίας, της Γερμανίας και της Ινδίας. Εξετάζουμε ομοιότητες και διαφορές μεταξύ των πλέον επιδραστικών ομοσπονδιακών συστημάτων όπως διαμορφώθηκαν ιστορικά και διερευνούμε την επίδρασή τους στη σημερινή μας αντίληψη για τις ενωσιακές πολιτικές αρχιτεκτονικές και τις προοπτικές τους. Εν κατακλείδι, το μάθημα επιδιώκει να εξοικειώσει με συστηματικό τρόπο τους φοιτητές με τη θεωρία και τη διακυβέρνηση των ομοσπονδιακών συστημάτων και των ποικίλων συνεκδοχών τους.

Μαθησιακοί στόχοι

- στην κατανόηση της φύσης και της εξελικτικής δυναμικής των ποικίλων μορφών ένωσης μέσα από τη διερεύνηση των πολιτειολογικών συνεκδοχών τους
- στην εξέταση της πολιτικής θεωρίας του συνομοσπονδισμού, του ομοσπονδισμού και των παράγωγων πολιτειακών εκφάνσεών τους
- στην αξιολόγηση της διττής θεωρητικής θέασης της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως πολιτείας και ως πολιτειών υπό το φως της θεωρίας των ενώσεων
- στη συγκριτική διερεύνηση των νεωτερικών και σύγχρονων πολιτειακών ενώσεων στις περιπτώσεις των ΗΠΑ, της Ελβετίας, της Γερμανίας και της σύγχρονης Ινδίας.

Περίγραμμα

1. Εισαγωγή: πόλις, πολιτική, πολιτεία, κοινά, αμφικτυονίες, συμμαχίες
2. Εδαφική επέκταση, μεταλλάξεις της κυριαρχίας και δεσμοί εξουσίας: από το

- ώριμο ρωμαϊκό *imperium* στις νεωτερικές συμμαχίες
3. Συνομοσπονδισμός: μορφές και δυναμική
 4. Ομοσπονδισμός: μορφές και δυναμική
 5. Συνταγματισμός, θεσμική δυναμική και πολιτικά έθνη
 6. Διεθνολογικό και πολιτειολογικό κερτημένο των ενώσεων
 7. Συνομοσπονδιακά και ομοσπονδιακά παραδείγματα:
Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής
 8. Συνομοσπονδιακά και ομοσπονδιακά παραδείγματα:
Ελβετία
 9. Συνομοσπονδιακά και ομοσπονδιακά παραδείγματα:
Γερμανία
 10. Συνομοσπονδιακά και ομοσπονδιακά παραδείγματα: Η σύγχρονη
Ινδία σε συγκριτική προοπτική
 11. Ευρωπαϊκή Ένωση I: διεθνολογικές και πολιτειακές προσεγγίσεις
 12. Ευρωπαϊκή Ένωση II: από συνομοσπονδία προς ποιο ενωσιακό υπόδειγμα;
 13. Το «θεωρητικό κερτημένο» των ομοσπονδιακών συστημάτων

Μαθησιακά αποτελέσματα

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι σε θέση να:

- διαθέτουν βασικές γνώσεις γύρω από τις έννοιες της συνομοσπονδίας, της ομοσπονδίας, της συμπολιτείας και της κοινοπολιτείας
- κατανοούν τους όρους συγκρότησης, εμπέδωσης και (μετ)εξέλιξης (συν)ομοσπονδιακών συστημάτων
- διαθέτουν εποπτεία των ιστορικών εννοιολογικών και εμπειρικών αναφορών των ομοσπονδιακών θεωριών και προσεγγίσεων
- αξιολογήσουν τη συγκριτική εννοιολόγηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- κατέχουν βασικές συγκριτικές γνώσεις για τα πολιτικά συστήματα της ΕΕ, των ΗΠΑ, της Ελβετίας, της Γερμανίας και της Ινδίας
- έχουν ενισχύσει τη γνώση τους γύρω από τη διανοητική συμβολή του συγκριτικού ομοσπονδισμού στη μελέτη του φαινομένου της πολιτείας
- έχουν εξοικειωθεί με τις βασικές διεθνολογικές και πολιτειολογικές θεάσεις της πολιτικής μορφής «ένωση»